

Om Guppyen,
Akvariefiskenes Ambassadør!.
Af Claus Holm Sørensen

Det er vel på sin plads her i forbindelse med Aalborg akvarie forenings tres års jubilæum. At skrive om den fiske art, som for alvor har banet vejen for vores hobby, for de fleste akvaristers vedkommende, hvem af os har ikke stiftet bekendtskab med Guppyen i deres akvarier eller på anden vis. Når alt kommer til sin ret, er den med sine utallige farve varianter og de mange godkendte form varianter, en af de akvarie fisk, der absolut hører til i blandt de smukkeste. Den er vel på mange måder også en af de mest akvarie egnede fisk, da den er forholdsvis nem at avle og ikke kræver så meget af de forhold, som den bliver tilbudt i akvariet. Samtidig hører den til en af de efterhånden mest udbredte fisk i naturen, da man mange steder på vores klode har udsat fisken for at bekæmpe malariamygens larver. Nogle steder endda med held, mens det andre steder har ført til omfattende ødelæggelser af økologien i de pågældende habitater og miljøer, feks i Australien mener man, at Guppyen direkte har været skyld i at tres forskellige Goobie arter er forsvundet. Malariaplagen er også i fremgang over det meste af verden, så endnu engang kan man se en politisk hovsa løsning, endda på globalt plan.

Personligt kan jeg stadig erindre mig den underskønne Guppyhan, som jeg i mine drenge år, for mange år siden erhvervede mig. Jeg købte den i den nu for længst hedengangne forretning Adda, der lå på Boulevarden her i Aalborg. Det var en stor slørguppy, han var nok en af de flotteste fisk, hvad farver angår, som jeg har haft!. Jeg kan stadig genkalde mig hans prægtige hale og de farver denne var udstyret med.

Nogle af jer kan nok stadig huske, at vi for år tilbage havde nogle såkaldte Killie-akvarier i foreningen, hvornår man begyndte at kalde disse akvarier sådan, skal her være usagt. Men det var egentligt akvarieforeningens guppy akvarier til brug ved udstillinger, hvor man førhen samlede og fik tilsendt Guppyer fra hele landet, når man afholdt udstillinger. Derpå indkaldte foreningen højt kompetente dommere for, at bedømme guppyerne og præmiere disse fisk, som dygtige akvarister havde brugt mange år på at forædle. Esben vil være meget bedre til at forklare hvilke standarder, som gælder indenfor dette avls arbejde, end jeg, da jeg erkender at det skal der meget mere kompetence til at forklare end jeg besidder på området, så vil du vide mere om dette, så tal med ham en aften i foreningen. I denne lille artikel, vil jeg derimod prøve på, at give dig et overblik over, hvor lang tid det egentligt er, siden disse fisk blev kendt. Den forsknings historik der ligger bag, og lidt af Guppyens tidlige historie i Danmark.

Så tidligt som i 1859 opdagede den Tyske biolog Wilhelm C. H. Peters, Guppyen i en samling fisk der var indsamlet i Venezuela. Han kaldte den for *Poecilia reticulatus*. Peters publicerede sine resultater i en månedlig tidsskrift, som det Tyske videnskabelige akademi udgav dengang. Der skulle gå yderligere to år, før en Spanier ved navn Filippi, fandt yderligere nogle Guppyer. Denne gang i en gruppe fisk indsamlet på Barbados, Filippi gav den navnet *Lebistes poeciloides*. Det kan være at Filippi ikke har set Peters beskrivelse i dennes artikel, eller at Guppyvarianten fra Barbados ikke umiddelbart har lignet varianten fra Venezuela, derfor kan det så være forklaringen på det nye navn, som Filippi udstyrede Guppyen med, hvem ved?.

Dr. Albert Carl Ludvig Gotthilf Günther, som var ansat ved Britisk Museum, fik i 1866 tilsendt nogle tropiske fisk fra Trinidad, de var indsamlet af en plantageejer ved navn Robert Lechmere Guppy. Dr. Günther (navnet forkortet af forfatteren), kendte godt begge de to førnævnte registratorers arbejder, men var overbevidst om at varianten fra Trinidad, var en afvigende art og kaldte derfor sin variant *Girardinus guppyi*. I 1907 kom endnu en Tysker ind i billedet, han gav Guppyen navnet *Acanthophaelus reticulatus* (jeg ved ikke hvad han heder). Først i 1913 gav Regan en af de helt store ichtologer, fisken dens nuværende navn *Poecilia reticulatus*, det navn som

Peters allerede havde givet den i 1859! . Også navne som *Girardinus reticulatus* og *Poecilia poeciloides* har vores Guppy været udstyret med.

Efter plantagenet Robert Lechmere Guppys død, overtog hans søn arbejdet med indsamling af fisk til Britisk Museum. Han gjorde familiens navn kendt over hele verden, idet de fleste Guppyer der kom til resten af verden på den tid, netop kom fra Trinidad under navnet *Girardinus guppyi*. Navnet Guppy var den amerikanske version af det oprindelige familie navn Goupil, som er af fransk oprindelse, så i kan nok se at det er noget kompliceret noget at navngive fisk.

Den første der holder Guppyerne i et akvarium og opdrætter dem skal efter alt at dømme være en J.A.M. Vipan som på en eller anden måde var tilknyttet Britisk Museum. I 1909 krydsede han de forskellige varianter, der stammede fra omtalte to øer, Barbados, Trinidad & Venezuela hvilket jo efter alt at dømme gik udmærkede, ”Han har nok bare smidt dem i det samme akvarium, noget lignende skete i Tyskland i 1960erne, da en tysk akvarist blandede hanner og hunner af Malawi Cikliderne *Metriaclima estherae* (Rød Zebra) sammen. Disse fisk begyndte bare at yngle, hvilket de ikke havde gjort før, da de jo var adskilt efter deres farver og dermed køn, da hannen jo er blå og hunnen er orange”. Samme år 1909 sendte Vipan nogle Guppyer, til en opdrætter i Hamburg ved navn Arnold, som så gjorde Guppyen kendt og udbredt blandt akvarister i Tyskland under navnet *Girardinus guppyi*. Også de andre navne blev anvendt blandt akvarister, men de første som blev solgt under navnet *Poecilia reticulatus* kostede den formidable sum af 30 mark. Fra Tyskland sendte man samme år Guppyen ud til det meste af verden, selv til Indien tog en Major Selby ca.150 stk. med sig, fordi den, som du ved, var god til at konsumere myg! og derfor kunne sættes i hans havedam for at bekæmpe disse. ”I dette englændernes tabte paradisi”, de døde dog under transporten, da de ikke kunne forlige sig med de høje temperaturer på ca.30 grader, der var ved passagen af Suezkanalen. Inderne måtte derfor udvise tålmodighed og vendte endnu et par år på Guppyen samt dennes ”velsignelser”.

Også i 1909 kom Guppyen til Danmark, hvor den i første omgang var temmelig eksklusiv og dyr at erhverve sig, men allerede året efter fik Guppyen navnet millionfisken, i et af de daværende blade, som Dansk stuekultur forening udgav. Den var af samme årsag blevet betydeligt devalueret i pris, et fænomen vi tit ser, også i vores egen tid. Navnet *Poecilia reticulatus* blev ikke anvendt fra starten i Danmark, da man allerede kaldte en anden plettet tandkarpe dette.

Interessen for Guppyen, var ikke kun forbeholdt akvarister og akvarie holdere, men bredte sig også til videnskabens forskere. Den første der tog Guppyen til sig blandt disse i Danmark, var Johannes Smidt i 1920, en Hr. Ø. E. Vinge arbejdede med Guppyen fra 1921, og Esben Ditlevsen begyndte også at arbejde med Guppyer i disse år. Forskerne arbejdede med arvelighedsforsøg, det er Guppyen jo velegnet til, på grund af dens store hyppige og hurtige formering. Alle tre forskere arbejdede på Carlsbergs laboratorium, man kan finde en række publikationer med deres forsøg og resultater på biblioteket. I 1937 udgav de to sidst nævnte det udmærkede værk, ”On some attempts to control sex determination by treatment of sperm in Trout.” (Salmo trutta). Compt. Rend. Lab. Carlsberg. Ser. Physiologica 22.

Med Guppyernes evne til at blive forskellige, er det oplagt, at akvaristerne skulle forsøge at fremavle så mange typer og variationer, som det næsten er muligt at tænke sig til. I 1937 blev der derfor afholdt den første Guppy konkurrence i Danmark. Dommeren var Hr. Tor Otto Fredlin, som i 1930 havde fremavlet en gul variant af Guppyen, senere blev konkurrencerne meget mere almindelige, og der blev fra Danmark sendt Guppyer til konkurrencer i hele verden, hvor det tyder på at de klarede sig godt. Vi har også gennem årene, modtaget mange spændende Guppy varianter fra mange andre lande. I dag kommer de fleste vel nok fra Østen, hovedparten af disse er som de fleste nok ved, de store slørguppyer og de er jo flotte!

Desværre er denne del af vores hobby nærmest ikke eksisterende i dag, da vi i dansk akvaristiske kredse, er blevet så dygtige, at vi nærmest kun ser vildtformerne. Ikke de mange, for nogens vedkommende århundrede gamle seriøse og spændende opdræt, af Kampfisk, Guramier, Koi karper, Slørfisk, Guldfisk, Scalare, Diskos, Platyer, Sværdragere, sidst men ikke mindst Guppyen. Der har alle en historie og en udvikling, som det er synd vi stadig væk ikke opretholder, idet vi, som jo burde vide noget om fiskene, kunne være forgangsmænd/kvinder i, hvordan og hvorledes man skal holde og avle disse fisk, så også disse kan få et værdigt liv. Fakta er, at der jo er betydeligere hårdere regler for, hvordan disse fisk skal se ud, end der er i den øvrige del af vores hobby. Denne kommentar, skal ikke ses som et forsvar for kulturfisk, da jeg ikke selv er tilhænger af produktionen af sådanne fisk. Men da de jo er lavet langt før jeg blev til, er man ifølge min opfattelse nødsaget til at forholde sig til sådanne fisk. Vi burde i unions & forenings regi tage diskussionen op omkring disse fisk, og derefter begynde at arbejde meget mere for, at organisere de mennesker, som er interesseret i kulturfiskene og ikke kun have en nedladen holdning til denne del af vores hobby. Dermed vil vi også være medbestemmende for, hvad man kan opdrætte og fremavle, ikke bare ved selekteret avl, men også få stoppet de mange hormonbehandlet og kunstigt farvede fisk, som de senere år er kommet på markedet. Det ser ud til, at der er et lys på vej, da jeg har ladet mig fortælle, at det danske Guppy selskab i de senere år er genopstået. Jeg ved, at Esben har kontakt til dette, hvis du vil vide noget mere. Personligt håber jeg, at vi om få år igen skal se Guppyer og andre af disse smukke ”kulturfisk” på vores udstillinger. De var jo tidligere en af de store tiltræknings magneter for publikum, som her fandt en fisk, som de jo kendte hjemmefra og nikkede genkendende til. Forskellen var, at de Guppyer der var repræsenteret på udstillinger, var langt større, og farverne var flottere, end det de fleste kunne frembringe ved avl der hjemme, eller købe sig til. Desværre har den forædlings proces, som blev indledt, da Vipana blandede de tre varianter sammen i 1909 medført, at alle Guppyens naturlige adfærds mønstre er totalt forsvundet i de Guppyer, som vi normalt ser i handel og vandel. Men i vores organiserede kredse af akvarister i foreninger og union, kan man takket være mange gode og seriøse akvarister, stadig finde vildtformerne af denne smukke fisk og dermed opleve, hvordan disse ”næsten” opfører sig i de små åer og bække i deres naturlige habitater.

Guppyen den skal nok klare sig i vores hobby, med alle sine former og farver, da den allerede har overlevet mange af de akvarister, der kun havde hånlige skulder træk til overs for denne lille ”begynderfisk”. Er Guppyen end ikke kongen i akvarierne, ”en titel som Diskusen som bekendt besidder”, ja så er den vel nærmest at ligne med ambassadøren, da vi jo finder Guppyen i langt de fleste akvarier i verden. Nuvel, som jeg nævnte i indledningen til denne artikel så kan vi vel alle, i en stille stund, mindes de første guppyer vi selv havde, som for manges vedkommende, også var deres første bekendtskab med akvarie hobbyen og dennes mangfoldigheder, udfordringer, og mange timer i selskab med fisk og venner.